

nákladů řízení ve výši 36 740 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok III.) a uložil žalobci povinnost zaplatit České republice - Obvodnímu soudu pro Prahu 2 náhradu nákladů státu ve výši 1 339 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok IV.).

2. Mezi účastníky bylo nesporné, že žalobce uplatnil dne 8. 9. 2015 u žalované nárok na náhradu škody ve výši 15 246 Kč s příslušenstvím (jednalo se o náklady na obhajobu) a nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 10 000 Kč, a to z titulu nezákonného rozhodnutí v řízení vedeném před Okresním soudem v Hradci Králové pod sp. zn. [REDACTED]. Dále bylo nesporné, že žalovaná ve stanovisku z 20. 7. 2016 konstatovala vydání nezákonného rozhodnutí v trestním řízení a za nezákonný postup orgánů činných v trestním řízení se omluvila, a zároveň uznala žalobcům nárok na náhradu majetkové škody v rozsahu 8 712 Kč, tuto částku žalobci po podání zaplatila a řízení před soudem I. stupně bylo v tomto rozsahu dne 24. 11. 2016 zastaveno.
3. Ze spisu Okresního soudu v Hradci Králové sp. zn. [REDACTED] soud I. stupně zjistil, že dne 3. 11. 2014 bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání proti žalobci pro podezření ze spáchání přečinu porušování domovní svobody dle § 178 odst. 1, 2 trestního zákona. Dne 5. 11. 2014 podal žalobce proti tomuto usnesení stížnost, jež byla usnesením Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové ze dne 20. 11. 2014 zamítnuta. Podáním ze dne 27. 1. 2015 žalobce navrhl zastavení trestního stíhání. Usnesením ze dne 27. 2. 2015 bylo rozhodnuto o postoupení věci Magistrátu města Hradec Králové jako orgánu příslušnému rozhodovat o přestupcích. Státní zástupce podal proti tomuto usnesení stížnost, jež byla usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 3. 2015 zamítnuta. Usnesením Magistrátu města Hradec Králové ze dne 11. 1. 2016 bylo přestupkové řízení zastaveno.
4. Pokud šlo o nárok na majetkovou újmu, soud I. stupně ve shodě s názorem žalované považoval tři ze sedmi úkonů právní služby, jejichž náklady žalobce požadoval nahradit, za neúčelné, resp. nepovažoval je za úkony právní služby, proto žalobu v tomto rozsahu zamítl.
5. Pokud šlo o požadavek na náhradu nemajetkové újmy, soud I. stupně předně konstatoval, že trestní stíhání trvalo po dobu pěti měsíců. Vedeno bylo pro podezření ze spáchání přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 trestního zákoníku se sazbou 6 měsíců až 3 roky. Žalobce byl osobou bezúhonnou a ani v současné době proti němu není vedeno žádné trestní stíhání. Soud I. stupně konstatoval, že provedeným dokazováním byly prokázány pouze částečně zásahy do žalobcova duševního zdraví, když žalobce byl [REDACTED] Zprávou [REDACTED] potvrzením Pražské správy sociálního zabezpečení bylo prokázáno, že žalobce [REDACTED] ve své zprávě potvrdila, že samotné vedení trestního stíhání mělo negativní vliv na žalobce i s ohledem na jeho dosavadní zdravotní stav, trpěl zvýšenou nespavostí, úzkostí, [REDACTED] a pro potřebu zvládnutí těchto obtíží byla nutná medikace a návštěvy v její ordinaci. K obdobným problémům se potom vyjadřoval jednak samotný žalobce ve svém účastnickém výsledku, [REDACTED] taktéž potvrzovali předvolaní svědci, a to otec a matka žalobce, též sousedka D. [REDACTED] I. [REDACTED] která však o těchto problémech věděla od samotného žalobce, a svědek S. [REDACTED] H. [REDACTED], jenž byl o žalobcových zdravotních potížích taktéž informován. Svědci a ani rodiče samotného žalobce nedokázali přesně popsat, jaká medikace a v jakém množství byla žalobci v kterém období stanovena či jak často navštěvoval [REDACTED]. Jiné zásahy do žalobcovy osobnostní sféry nebyly prokázány. Žalobce sice v obecné rovině hovořil o jakýchsi zásazích do své pracovní činnosti, avšak nijak neosvědčil, že by byl z pracovní činnosti nějak vyloučen, případně co tvrzená omezení znamenala a jaký konkrétní vliv na jeho pracovní činnost měla. Soud I. stupně uzavřel, že s ohledem na dobu trvání trestního stíhání proti žalobci, nikoliv citelné zásahy do jeho osobnostních sfér, absenci vazebního stíhání, jakož i vzhledem k výpovědi žalobce, dle níž si sice nebyl jistý výsledkem trestního řízení, avšak věděl, že trest odnětí svobody mu nehrozí, a věřil v zastavení trestního stíhání, není poskytnutí finančního zadostiučinění nutné. Přijatelnou formou v daném případě se jeví konstatování porušení práva a omluva, které vyslovila sama žalovaná v rámci

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

projednávání předmětného nároku. Ze shora popsaných důvodů proto soud I. stupně nárok na náhradu nemajetkové újmy v plném rozsahu zamítl.

6. Proti výroku II. a IV. tohoto rozsudku podal žalobce včas odvolání, v němž vyjádřil přesvědčení, že mu měla být přiznána peněžní kompenzace za nemajetkovou újmu ve výši 10 000 Kč s příslušenstvím. Předně namítl, že bezúhonná osoba zakládající si na svém čestném životě prožívá trestní stíhání emotivněji než notorický recidivista. To je případ žalobce, jenž vnímal trestní stíhání citlivěji než ostatní jednak kvůli svým [REDAKCE] problémům, jednak proto, že [REDAKCE] si na svém čestném jednání zakládá. Částečné zásahy do žalobcova duševního zdraví ostatně zjistil i soud I. stupně. Těžko se může jevit jako dostatečná satisfakce pouhé konstatování porušení práva. Jestliže se orgány činné v trestním řízení řídí zásadou „v pochybnostech zahájit trestní stíhání,“ musejí být připraveny za případné přestřelení zaplatit nejen náklady obhajoby, ale i nemajetkovou újmu, jež je ostatně požadována spíše v symbolické výši. Žalobce proto navrhl, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek ve výroku II. tak, že žalobě bude cod o částky 10 000 Kč s příslušenstvím vyhověno, a ve výroku IV. tak, že k náhradě nákladů státu bude zavázáno žalovaná, a aby přiznal žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení.
7. Žalovaná se k podanému odvolání nevyjádřila.
8. Odvolací soud při nařízeném jednání dne 7. 8. 2018 přezkoumal výrok II. a IV. napadeného rozsudku dle § 212 a § 212a občanského soudního řádu, včetně správnosti postupu v řízení předcházejícím jeho vydání, a dospěl k závěru, že žalobcovo odvolání není důvodné.
9. Nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze dle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.
10. Podle ustálené soudní praxe odpovídá stát i za škodu a majetkovou újmu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu; protože zákon tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje. Neposuzuje se tedy správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 ze dne 27. 6. 2012). Stát v takovém případě neodpovídá pouze tehdy, jestliže si poškozený trestní stíhání zavinil (způsobil) sám, nebo tehdy, kdy byl poškozený zproštěn obžaloby nebo bylo proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost anebo že trestný čin byl amnestován [§ 12 odst. 1 písm. a), b) analogicky].
11. Podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (odst. 1). Zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující; při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlídně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo (odst. 2).
12. Při důsledném respektování presumpce nevinny představuje každé trestní řízení významný zásah do soukromého a osobního života trestně stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti. Takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem (nálezn Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3193/10 ze dne 10. 3. 2011).

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

13. Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 1684/2010 ze dne 29. 6. 2011 konstatoval, že v případě citovaného ustanovení „jde o normu s relativně neurčitou hypotézou, vyžadující, aby soud (případně již příslušný orgán v rámci předběžného projednání nároku) s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti každého individuálního případu sám vymezil okolnosti významné pro určení výše náhrady. Ustanovení § 31a OdpŠk hovoří pouze o tom, že zadostiučnění musí být přiměřené, samotné určení výše však ponechává na volném uvážení soudu.“
14. Vymezením kritérií pro stanovení nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 ze dne 27. 6. 2012, v němž zdůraznil, že je především na soudu, aby výši zadostiučnění stanovil s ohledem na specifické okolnosti konkrétního případu. Přitom nicméně může vzít v úvahu kritéria, která se v takových případech zpravidla vyskytují a která zpravidla mají vliv na rozsah způsobené újmy, a tím i na výši případného zadostiučnění. Je pak znovu na soudu, aby zvážil, jak intenzivně (či v jakém rozsahu) byla tato kritéria v konkrétním případě naplněna a vedle toho vzal do úvahy okolnosti, za nichž k újmě došlo. Těmito kritérii dle názoru Nejvyššího soudu jsou:
- 1) **Povaha trestného činu**, zejména jeho závažnost, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá. Ta souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu) a případného společenského odsouzení, jež bude např. u domnělého vraha nepochybně vyšší než u domnělého podvodníka.
 - 2) **Délka trestního řízení**, jež zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval. Zásadně lze vyjít z toho, že trvání trestního stíhání může způsobovat kontinuální nárůst újmy projevující se v osobnosti člověka, avšak neplatí to bez výjimky (např. v případě uvadajícího zájmu prostředí o daný případ). Nejvyšší soud zdůraznil, že je třeba vždy porovnávat vliv tohoto kritéria s ostatními a nečinít z něj mechanicky určující hledisko.
 - 3) **Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby**. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby – morální narušení osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení její profesní, soukromé, rodinné, popřípadě i jiné sféry života –, jež musí v rámci kontradiktornosti řízení tvrzeny a prokázány žalobcem a jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu formulovaných pod body 1 a 2. Vedle toho je třeba při stanovení formy a výše zadostiučnění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Těmi budou zejména okolnosti vydání usnesení o zahájení trestního stíhání, projevující se například ve zjištění, že trestní stíhání bylo proti poškozenému zahájeno zjevně bezdůvodně nebo dokonce s cílem jej poškodit (v takovém případě bude poškozený zahájení trestního stíhání vnímat obzvláště úkorně). Budou jimi ale také okolnosti zahájení trestního stíhání předcházející, popřípadě trestní stíhání poškozeného provádějící, vedoucí k závěru o podílu poškozeného na tom, že proti němu bylo trestní stíhání zahájeno, popřípadě, že proti němu bylo ve vedení trestního stíhání pokračováno, aniž by bylo lze uzavřít, že si trestní stíhání zavinil sám. V této souvislosti je třeba rovněž zohlednit důvody, pro které k zastavení trestního stíhání, nebo zproštění obžaloby došlo. Přitom je třeba vycházet z toho, že forma a případná výše zadostiučnění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.
15. Pokud jde o průběh trestního a následně přestupkového řízení, odvolací soud vyšel ze shora popsaných skutkových zjištění, jak je provedl soud I. stupně, neboť účastníci řízení je ani v průběhu odvolacího řízení nikterak nezpochybnili.
16. Trestní stíhání žalobce bylo zahájeno usnesením ze dne 3. 11. 2014 pro podezření ze spáchání přečinu porušování domovní svobody dle § 178 odst. 1, 2 trestního zákoníku, jehož se měl dopustit tím, že [REDAKCE]

[redacted] a za který mu hrozil trest odnětí svobody na šest měsíců až na tři léta. Trestní stíhání skončilo usnesením Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2015, jenž věc postoupil orgánu příslušnému rozhodovat o přestupcích; toto rozhodnutí bylo obviněnému doručeno 31. 3. 2015. V odůvodnění svého rozhodnutí trestní soud uvedl, že po provedeném přípravném řízení má za prokázané, že se obviněný dopustil skutku výše popsaného, neboť [redacted]

[redacted] Soud naznal, že jednání obviněného přesáhlo rámec společensky aprobovaného chování, avšak vzhledem k zásadě subsidiarity trestní represe nebyla jeho škodlivost natolik vysoká, aby nepostačovalo postoupení věci do přestupkového řízení.

17. Na podkladě zpráv [redacted] a výslechů několika svědků, jakož i účastnického výslechu žalobce, soud I. stupně zjistil, že žalobce [redacted]

[redacted] Samotné vedení trestního stíhání mělo na žalobce negativní vliv i s ohledem na jeho dosavadní zdravotní stav, trpěl zvýšenou nespavostí, úzkostí, [redacted] a pro potřebu zvládnutí těchto obtíží byly častější návštěvy [redacted] a medicace. Svědci ani žalobcovi rodiče nedokázali přesně popsat, jaká medicace a v jakém množství byla žalobci v kterém období stanovena, jakož ani četnost návštěv [redacted]. Naproti tomu nebylo prokázano tvrzené snížení pracovní výkonnosti ani žádné jiné zásahy do žalobcovy osobní sféry, např. narušení rodinných či přátelských vazeb či skutečný zásah do jeho dobrého jména a pověsti, tato újma zůstala toliko v rovině obav.

18. Odvolací soud přisvědčuje závěrům soudu I. stupně, že trestní stíhání způsobilo žalobci určitou nemajetkovou újmu. [redacted]

[redacted] tato újma však nebyla závažná. Žalobce sám vypověděl, že, ačkoli si nebyl jist výsledkem trestního řízení, věděl i vzhledem ke své dosavadní bezúhonnosti, že trest odnětí svobody mu nehrozí, a doufal v zastavení trestního řízení. Žalobci hrozil v případě odsouzení trest odnětí svobody na šest měsíců až tři léta, s ohledem na žalobcovu dosavadní bezúhonnost zřejmě jen podmíněný (§ 53 odst. 1 trestního zákoníku). Závažnost trestného činu a s tím spojená míra společenského odsouzení tedy byly nízké – určitá míra zásahu do cti a dobrého jména je vlastní každému trestnímu stíhání – a samotné trestní stíhání trvalo necelých pět měsíců. Právě v případech trestního stíhání v řádu týdnů či měsíců přitom Nejvyšší soud opakovaně judikoval, že soudy musejí důkladně zvažovat, zda nepostačuje toliko morální zadostiučinění (např. usnesení sp. zn. 30 Cdo 646/2017 ze dne 11. 1. 2018); zadostiučinění v penězích je pravidlem až u trestních stíhání přesahujících svou délkou řád měsíců (náleží Ústavního soudu III. ÚS 1976/09 ze dne 13. 12. 2011). Nakonec odvolací soud přihlédl i k okolnostem zahájení trestního stíhání. V tomto případě se nejednalo o trestní stíhání zahájené zjevně bezdůvodně či dokonce se zlým úmyslem, což by žalobcovu újmu a potřebu většího zadostiučinění nepochybně zvyšovalo. Trestní stíhání nebylo zastaveno z důvodu, že by se skutek nestal či že by nebyl trestným činem, nýbrž věc byla postoupena do přestupkového řízení, při čemž trestní soud na podkladě spisu konstatoval, že žalobce skutečně neoprávněně vnikl do obydli [redacted], čímž překročil společensky aprobované normy chování, společenská škodlivost jeho činu však neodůvodňovala zahájení trestního stíhání.

19. Žalovaná poskytla žalobci již v průběhu řízení před soudem I. stupně morální zadostiučinění v podobě konstatování porušení jeho práv a omluvy za toto porušení. Ačkoli odvolací soud připouští, že žalobce mohl duševní újmu způsobenou mu trestním stíháním pociťovat kvůli svému zdravotnímu stavu a své profesi nadprůměrně výrazně, nebyla prokázána skutečná újma na jeho dobrém jménu či pověsti ani jiné zásahy do žalobcovy osobní či pracovní sféry. Ostatní shora popsané okolnosti případu, zejména nízká závažnost trestného činu, absence vazebního

stíhání, okolnosti zahájení a skončení trestního stíhání a obzvláště jeho relativně krátká doba, odůvodňují tuto formu zadostiučinění jako dostatečnou. Podmínky pro přiznání peněžitého zadostiučinění splněny nebyly. Pro úplnost odvolací soud podotýká, že shodné zadostiučinění bylo poskytnuto rovněž ve skutkově obdobné věci, kdy byl žalobce stíhán pro tentýž trestný čin a trestní stíhání mělo srovnatelný dopad na jeho život (rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 č. j. 23 C 43/2013 - 112 ze dne 28. 7. 2015), a shodné zadostiučinění shledal Nejvyšší soud dostatečné i v případě trestního stíhání pro závažnější zločin vydírání dle § 175 odst. 1, 2 trestního zákona se sazbou dvě léta až osm let, jež trvalo obdobnou dobu (147 dnů) a skončilo zprošťujícím rozsudkem (rozsudek sp. zn. 30 Cdo 646/2017).

20. Odvolací soud shrnuje, že zadostiučinění poskytnuté žalobci žalovanou bylo dostatečné, soud I. stupně proto postupoval správně, když žalobu na poskytnutí peněžitého zadostiučinění zamítl. Odvolací soud proto napadený rozsudek dle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
21. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud dle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. Žalobce v odvolacím řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu jeho nákladů, a žalované v odvolacím řízení žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **není** dovolání přípustné.

Praha 7. srpna 2018

JUDr. Milada Veselá v. r.
předsedkyně senátu